

Casa forta de la Cucala

Sant Julià de Vilatorrada

Ubicació

Comarca:	Osona
Lloc/Adreça:	Proximitats Polígon industrial de la Quintana
Emplaçament	Pel primer trencall a l'esquerra un cop passat el PK 1 de la carretera BV-5202.
Alçada:	596

Coordenades:

Latitud:	41.91689
Longitud:	2.31689
UTM Est (X):	443353
UTM Nord (Y):	4640774

Classificació

Número de fitxa	08220 - 205
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Jaciment arqueològic
Estil / època:	Medieval
Segle	XII-XV
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	Edificació enrunada.
Protecció	Legal
Observacions protecció:	AEAP. POUM (DOGC 5817 de 14/02/2011).
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08218A004000080000FJ
Autoria de la fitxa	Virgínia Cepero González
Data de registre de la fitxa:	dl., 29/04/2013 - 02:00

Descripció

Es tracta de les restes d'una edificació enrunada i coberta per la vegetació, situada sobre un turó, a llevant de la carretera de Vilalleons, a una petita roureda. Es conserven vestigis de la fonamentació i dos murs. La tècnica constructiva utilitzada és la de la pedra lligada amb morter de calç, de procedència local, de tamany mitjà. Es desconeixen les dimensions i forma de la planta, i no conserva cap mur divisor interior. L'alçada conservada dels murs oscil·la entre els 0,5 i els 1,5 m. No s'observen restes de la coberta. Segons Antoni Pladevall i Font (vegeu bibliografia), es tracta de l'antiga casa forta de la Cucala, documentada l'any 1914 per l'arquitecte Josep Maria Pericas. L'aparell dels murs és semblant al del casal de Bellpuig. Tot i la importància d'aquesta antiga casa forta, el jaciment no ha estat mai objecte d'una excavació arqueològica.

Història

La casa forta de la Cucala es citada per primer cop a un document de l'any 1178, quan Bernat de Coquala va cedir al seu fill "totum nostrum estay la coquala".

L'any 1246 els Coquala es van unir amb els Montpalau de la Garrotxa.

Segons un document de l'any 1306, el senyor de la Cucala, Ferrer de Montpalau, cobrava delmes a la parròquia de Sant Sadurní d'Osormort. Posteriorment, la casa forta va passar a mans dels senyors del castell de Meda fins a l'any 1462, en que la documentació ja l'esmenta com a olum (inexistent).

Al segle XIX, part dels carreus dels murs i de la roca del basament de la zona van ser utilitzats per bastir el pont del ferrocarril sobre el Mèder, a Vic.

L'any 1890 Francesc Carreras Candi va identificar erròniament aquestes restes amb la capella de Santa Maria del Camí.

L'any 1914 l'arquitecte Josep Maria Pericas, estudiós dels castells d'Osona, va descriure aquestes restes, tot i que en aquells moments desconeixia de quina fortalesa es tractava. Anys més tard va afegir a la fitxa descriptiva el títol de "Cocala".

L'any 2001, Antoni Pladevall va redescobrir les restes gràcies a la documentació de Josep Maria Pericas (custodiada al seu arxiu particular) i a les indicacions dels pagesos del mas Carrera.

Bibliografia

- CARRERAS CANDI, F. (1890). "Catalunya antiga. Capella heremítica de nostra senyora del Camí, á Vilatorra". La Veu del Montserrat, vol. XIII. Vic, p.279-280.
- H. M. TALLER D'ARQUITECTURA I CONSTRUCCIÓ S. L (2010). Catàleg de béns d'interès històric arquitectònic i paisatgístic. POUM. Ajuntament de Sant Julià de Vilatorra. Sant Julià de Vilatorra.
- PLADEVALL i FONT, A. (2001). "La domus de Cucala. Una antiga casa forta del terme de Sant Julià, retrobada". Vilatorra, 29. Sant Julià de Vilatorra: Ajuntament de Sant Julià de Vilatorra, p. 22-25.
- PUIGFERRAT OLIVA, C. (2004). Sant Julià de Vilatorra després de la pesta negra de 1348: Mortaldats, fams i altres tribulacions d'una parròquia osonenca. Vic: Patronat d'Estudis Osonencs, p.113-116.

